

LAKIALOITE 89/2002 vp

Laki kotikuntalain 3 §:n 2 kohdan kumoamisesta

Eduskunnalle

Vuonna 1993 kotikuntalakia (201/1994) säädetäessä hallintovaliokunta muutti mietinnössään (HaVM 27/1993 vp) kotikuntalain 3 §:n 2 kohdan muotoon, jonka perusteella henkilön kotikunta ei muutu, jos hänen asumisensa toisessa kunnassa johtuu pääasiassa "hoidosta tai huollosta sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksikössä tai muutoin vastaavissa olosuhteissa". Hallintovaliokunta perusteli muutosta mm. sillä, että palvelujen saatavuuden turvaaminen on ensisijainen tavoite, jolloin kotikuntalakiin voidaan säätää joitakin kotikunnan valintaa rajoittavia seikkoja.

Kotikuntalain 3 §:n 2 kohta koskee esimerkiksi vammaisille tarkoitettuja palvelutaloja, päihdehuollon toimintayksiköitä, lasten- ja nuorisohuoltolaitoksia sekä vanhainkoteja ja sairaaloita. Usein edellä mainituissa tilanteissa asuminen on pitkäaikaista ja se käsitetään osaksi henkilön hoitoa. Yksittäistapauksissa lakia on sovellettu jopa intensiivistä kotisairaanhoidoa ja kotipalveluja tarvitseviin.

Kotikuntalaki tuli voimaan 1.6.1994, joten meillä on jo pitkäaikainen kokemus lain toimivuudesta. Lain 3 §:n 2 kohdan säännökset rajoittavat liikaa esimerkiksi vanhusten ja vammaisten

päättäntävaltaa kotikuntaa valittaessa, joten lainkohta tulee poistaa. On tiedossa useita tapauksia, joissa esimerkiksi vanhus ei ole voinut muuttaa aikuisen lapsensa kotipaikkakunnalle, vaikka se vanhuksen hoito- ja elämäntilanne huomioon ottaen olisi muutoin ollut perusteltua. Se, mikä on kunnalle palvelujen rahoittamisen kannalta edullisinta, ei saa ajaa henkilön vapautta liikkuvuutta koskevan perusoikeuden edelle. Hoidon ja huollon tarpeessa olevan kokonaishyvinvoinnin kannalta on olennaista, että hänen itsemääräämisoikeuttaan kunnioitetaan. Omaisten ja läheisten saapuvillaolo voi myös edistää hyvinvointia tai toipumista. Lain 3 §:n 2 kohdan poistamista puoltavat siis sekä henkilön perustuslailliset oikeudet että käytännön syyt. Tällöin toteutuu myös paremmin periaate, että henkilön kotikunta määräytyy kulloinkin tosiasiallisen asumisen perusteella, mutta myös henkilön omalle käsitykselle kotikunnastaan annetaan sille kuuluva merkitys.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

kotikuntalain 3 §:n 2 kohdan kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan 11 päivänä maaliskuuta 1994 annetun kotikuntalain (201/1994) 3 §:n 2 kohta.

2 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2003.

Helsingissä 3 päivänä syyskuuta 2002

Marjatta Vehkaoja /sd
Riitta Prusti /sd
Erkki Pulliainen /vihr
Erkki Kanerva /sd
Saara Karhu /sd
Lauri Kähkönen /sd
Rakel Hiltunen /sd
Tuula Haatainen /sd
Ilkka Taipale /sd
Marjaana Koskinen /sd
Reijo Laitinen /sd
Raija Vahasalo /kok
Irja Tulonen /kok
Christina Gestrin /r
Valto Koski /sd
Ulla Anttila /vihr
Tapio Karjalainen /sd

Ulla Juurola /sd
Matti Saarinen /sd
Anne Huotari /vas
Jukka Vihriälä /kesk
Margareta Pietikäinen /r
Tuija Nurmi /kok
Mikko Kuoppa /vas
Olavi Ala-Nissilä /kesk
Esa Lahtela /sd
Jouko Skinnari /sd
Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
Arto Seppälä /sd
Päivi Räsänen /kd
Eero Akaan-Penttilä /kok
Iivo Polvi /vas
Jaakko Laakso /vas
Kari Uotila /vas